

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története. N. Erdős
1428 Franklin St
Világ proletárjai egyesületei

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésbé fejletlenek saját jövője képét
mutatja". (Marx.)

No. 25. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 március 27.

Egyes szám ára 2 cent.

Munkástársak!

Eltvársak!

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség VI. osztálya, folyó hó 28-án, szombaton este 8 órakor a Plavetzky-Hallban, (20 West St.)

NAGY NÉPGYÜLEST

tart a következő napirenddel:

A munkanélküliség okai.
Előadó Bolgár Elek elvtárs, New Yorkból.
Felhívjuk az összes Newark (N. J.) és környéki munkásokat, hogy a gyűlésen megjelenni szíveskedjenek.

Az Amerikai Magy. Szoc. Munkás Szövetség V. kongresszusa.

Ez idei évi kongresszusunkat április hó 18. és 19-ik napján tartjuk. A tanácskozás — szó-kás szerint — husvét előestéjén kezdődik és husvét vasárnapján folytatódik.

A kongresszus napirendje:

1. A vezetőség jelentése:
 - a) Titkár jelentése.
 - b) Pénztárnok jelentése.
 - c) Szerkesztő jelentése.
 - d) Könyvkereskedő jelentése.
 - e) Nyomdavezető jelentése.
 - f) Ellenőrök jelentése.
2. Szervező jelentése.
3. Küldöttek jelentése.
4. A vezetőség felmentése és megválasztása.
5. Gazdasági és politikai mozgalom.
6. Szövetségi ügyek.
7. Indítványok és panaszok.

A kongresszus színhelye: Newark, N. J., 20 West St. (Plavetzky-féle terem.)

Felhívjuk a szervezeteket, hogy küldőiket a lehető legelőrébb idő alatt válasszák meg. Fontosnak tartjuk, hogy minden szervezet a saját kebeléből válassza meg képviselőit.

Indítványok legkésőbb két héttel a kongresszus előtt beküldendők.

Minden szervezet, mely megalakulását legalább két héttel a kongresszus előtt bejelentette, jogosult két képviselő kiküldésére. (Szabályszerű szervezetnek legalább hét tagból kell állnia.)

Eltvársi üdvözléssel
a Központi Vezetőség.

A kongresszus ügyrendje:

1. A tárgyalásokban csak küldött és a vezetőség tagjai vehetnek részt. Szavazati joggal bírnak a küldöttek, a szövetség üzleti vezetésére vonatkozó ügyek kivételével a vezetőség tagjai és az ellenőrök.
2. Szóhoz jelentkezni csakis írásban lehet. A jelentkezők sorrendben kapnak szót.
3. Az ügyrendhez szólók soron kívül beszélhetnek.
4. A szóközi lajstrom lezárására vagy a vita bezárására vonatkozó indítványok mellett és ellen csupán egy-egy szóval beszélhet.
5. Az előadók egy fél óra hosszat beszélhetnek a vitában résztvevők kivétel nélkül 10 percig.
6. Egy szóhoz egy tárgyhoz csakis kétszer beszélhet.
7. A vezetőség tagjai a szükséghez képest bármikor beszélhetnek, de szintén csak 10 percig.
8. Határozatokat a kongresszus egyszerű szótöbbséggel hozhat. Szavazati egyenlőség az indítvány elvetését jelenti.
9. Az elnök az igazoló jegyekkel rendel el a szavazást, azonban 5 küldött indítványára névszerű szavazást rendel el. Ily esetben egy szervezetnek csak egy szavazata van.
10. A napirend egyes pontjainhoz indítványt csak öt küldött hozzájárulása után lehet tárgyalás alapjául elfogadni.
11. Indítványozók 10 percig zárszóval élhetnek.

TITKÁROK ÉS BIZALMIFÉRFIAK FIGYELMÉBE!

Miután az évi kimutatáshoz szükséges, hogy minden osztály beküldje jelentését f. hó 30-ig, felszólítjuk önöket, hogy a jelentést okvetlen küldjék be a fenti időre, ellenkező esetben az évi jelentésből osztályuk kimarad.

A következőkről kérünk pontos jelentést:
1. a jelenlegi taglétszám; 2. pénztári állomány;
3. a népgyűlések száma a napirend megnevezésével; 4. Hány vita vagy felolvasás tartott;
5. a szervezet ingó és ingatlan vagyonáról.
Oly szervezetek, kiknek módjukban áll 1907. március 30-ig a fenti adatokról jelentést küldeni, küldjék be azokat is.

Közp. Titkárság.

A BE- ÉS KIVÁNDORLÁS.

A nemzetközi kapitalizmus fejlődésének egyik eredménye, hogy azt nyomon követi a munkások nemzetközi versenye. Kiszákmányoló irányzatához képest az mindig arra törekedik, hogy lehetőleg olcsó munkaerőre tegyen szert. Egyszersmind a technikai haladás is jelentékeny megtakarítást tesz számára lehetővé emberi munkaerőben. Ehhez képest aztán növekszik a munkaerő fölleség és ez a fölleség aztán az állandó ipari tartalékseregben jut kifejezésre. Ezzel aztán meg van adva az alapfeltétele annak, hogy a munkások a bérért és kegyért a munkapiacra nemzetközi versenytársakként állanak egymással szemben és így kényszerhelyzetük által ültetve a maguk részéről is hozzájárulnak a munkaerő értékeltetéséhez, a munkafeltételek rosszabbításához és a kiszákmányolás fokozásához.

Hogy gazdasági válságok különösen élesen hatnak ez irányban, bizonyára nem szorul bővebb magyarázatra.

De vannak gazdaságilag elmaradt országok is, melyekben a munkaerő még jelentékenyen csekélyebben értékeltek, mint a gazdaságilag fejlett és legfejlettebb országokban az ő ipari tartalékereikkel, hol a szervezett munkások arra törekednek, hogy helyzetükön javítsanak vagy legalább is egy létminimumhoz ragaszkodjanak. A gazdaságilag elmaradt országok legolcsóbb munkaerőinek a bennszülött munkaerő föllesége dacára is történő bevonásával, a másik ország kapitalizmusa nem törődik.

Amaz országok páriái, legszegényebbei és legnyomorultabbjai azok, kik még szerencsés-jüknek mondhatják, ha másuttal oly bér ellenében zsákmányolják ki őket, mely távolról sem elég ahhoz, hogy a bennszülött munkás létminimumát fedezze.

Ilyen természetűek pl. a kínaiak Észak-amerikában, hol a munkások és munkásszervezetek, nélkülözve a politikai és gazdasági felvilágosodottságot, azt vélték, hogy ezáltal megsértett érdekeiket oltalmat szerezhetnek, ha a bevándorlást a külföldi munkaerőnek megnehezítik.

Tudjuk, hogy a munkaerő nemzetközi konkurenciája szükségszerű következménye a gazdasági fejlődésnek. Amint a kapitalizmus nem kötheti magát nemzeti határokhöz, ép oly kevéssé teheti ezt a munkaerő is. Ennélfogva, valamint az árucseré szabadsága érdekében, úgy a munkásság nemzetközi szabad közölközése mellett is elvi alapon emelünk szót. E tekintetben teljesen következetesek vagyunk, ellentétben a "védővámos rendszer" képviselőihez, kik azon demagog ürügy alatt, hogy a "nemzeti munkát" védelmeznünk és fejleszteni akarjuk, külföldi termékek behozatala elő akadályokat igyekeznek gördíteni, de emellett nem átalják természetesen találni, hogy a vállalkozó az olcsóbb külföldi munkaerőt használja. Ránk nézve ez nem jön komolyan tekintetbe; nem ismerjük el, hogy a nemzeti munkának ilyenén védelme jogosult volna és jó hatása lehetne. Nem akarjuk, hogy a kulturánsok közzét "külföldi kérdés" keletkezzen, oly értelemben, hogy a munkások nemzetközi forgalmat akadályozva vagy elnyomva legyen, amint ezt Amerikában, Angliában és Franciaországban már meg is kíséreltek. Nem állíthatjuk: legyen Amerika az amerikaiaké, Anglia az angoloké, Nmetország a németeké. Nem az képezheti józan megbeszélés tárgyat, hogy a munkások nemzetközi forgalmát erőszakkal megakadályozzuk, hanem csak arról, hogy annak rendezését érjük el a munkásság érdekében.

Ez a kérdés már évtizedek óta foglalkoztatja a szervezett munkásságot. Már 1859-ben a londoni építőiparosok nagy munkabeszüntése alkalmával sokat kellett szenvedniük az ir munkások versenye alatt, mutatott rá Odger a kérdés fontosságára. Négy évvel később 1863-ban a londoni világiállásnál, ez a férfiú nagy népgyűlésen indítványozta, hogy a "francia testvérekhez" átiratot intézzenek, mely hangsúlyozta, hogy rendes munkás kongresszusok tartassanak oly intézkedések megállapítása céljából, melyek megakadályozzák, hogy külföldi munkások magasbéri országokba vitessenek át, azon behozható célból, hogy ott bérleynyomok és sztrájkörök gyanánt károsítsák a bennszülött munkásokat.

Ez a gondolat érvényt talált a később a nemzetközi munkás kongresszusokon gyakran képezte vita tárgyát. A zürichi kongresszus 1897-ben kijelentette, hogy szükséges, miképp a különböző országok gazdasági szervezetei oly intézkedéseket tesznek, melyek alkalmasak arra, hogy tartósan, egyöntetűen járassanak el s különösen bérharcokban követhessenek egyértelmű magatartást.

Közelebb jutott e kérdéshez az amsterdami nemzetközi kongresszus, melynek határozati

javaslata e részben kijelenti, hogy:

"A kongresszus megállapítja, hogy a kivándorló munkás a kapitalista uralom áldozata, mely arra kényszeríti, hogy hazáját elhagyja, hogy életét nyomorúságosan tengethesse vagy szabadságát biztosíthassa. A kongresszus nem tagadja, mily veszedelmes lehet a bevándorlás területére nézve a rosszul fizetett, könnyen hajlítható és dologra bírható elemek beözönlése, kiket lekiismeretlen kapitalisták csálnak be, hogy a bennszülött munkásokat olcsó munkakinál utján törjék le, hogy sztrájköröket állítsanak és henykérten véres összeütközéseket támasszanak a különböző országok munkásai között. A kongresszus azonban elítél minden oly törvényes intézkedést, mely a kivándorlás akadályozására irányul, vagy idegen munkások kizárására törekszik, illetve azokat kedvezőtlen bánásmódban részesíti. Sőt inkább kijelenti, hogy mindezen esetekben oly agitációra van mód, mely felvilágosítást terjeszt a vállalkozók által hamis ferdtészekkel becsalt munkások között; meg van róla győződve, hogy ezen agitáció hatása alatt, mely szocialista és szakszervezeti köröktől vezetettik, a bevándorolt munkások rövid időn belül a bennszülött és szervezett munkások mellé állanak és ugyanazon bért fogják követelni, mint am azok s elítéli elmaradt munkásszervezetek rövidlátó politikáját, melylyel a bevándorlottaknak soraikba való belépését megtagadják."

"Kijelenti továbbá, hogy hasznos, ha a szocialista képviselők a parlamentekben azt követelik, hogy a kormányok ama számos hátrányoknak, melyeket ama bérlényomó-impórt előidéz, szigorú és hatékony ellenőrzés által küzdjék le."

RETTEGNEK A GAZEMBEREK!

A "La Question Sociale" című anarchista lap továbbítását beszüntette a posta, egy szocialista lapról pedig e héten megvonják a továbbítást, hogy a melyiktől, nem írják s nem fogják elszállítani. Ezzel akarják a parazitek megakadályozni a forradalmi eszmék terjedését; nem tudják, hogy minden ilyen kísérlet visszafelül el, csak segítenek vele felnyitni a munkások szeméit, akik abban a hitben ringatóznak, hogy Amerikában létezik szabadság is.

Egy fégyverünk van csak és ez a szervezkedés! Ma elittjük lapjainkat, holnap meg fogják tiltani a szervezkedést is. Munkástársak, ne álmodozatok!

Ne építetek fellegvárakat, hogy még ti is gazdagok (bószok) lehettek valamikor, közben pedig rabszolgáimra hajt a tőkés osztály benneteket, föléli erőteket gyáraiban, megnyomorítja testeteket gépeivel, eltoppítja gondolkodási képesséteket iskoláiban, hamis tanai-val, elnyomja akaratodat törvényeivel, elrabolja emberi méltóságod katonáival, megmérgezi lelkedet hamis isteneivel.

Munkástárs! Még nem vesztet el minden, még nem késő, még van annyi erőnk, hogy saját lábainkra felállhassunk és egyesülve megmutathassuk annak a tunya ingyenélő népnek, hogy a munkásé a jövő és hogy nem vagyunk hajlandók rabszolgák maradni, dolgozni akarunk, hogy megélhessünk; ha pedig ők is élni akarnak, akkor dolgozzanak ők is, mert piócskat nem hajlandó a munkásnép tovább is testén hordozni.

Be a szervezetbe! szervezkedjünk úgy politikailag, mint gazdaságilag és használjuk fel a szervezkedés modern fegyverét a kapitalizmus gyilkos törekvései ellen. Jelszavunk legyen: egy mindért és mind egyért! Akkor nem lesz az a hatalom, mely meg tudná szüntetni lapjainkat, el tudja rabolni jogainkat.

Nem lesz szükség rá, hogy éhségtől gyötörve könyörögj rabszolgá tartódnak, hogy dolgozhassál. Nem kell folyton látnod családodat az éhhalállal küzdeni. Nem kell rettegned, hogy rabszolga tartódnak kilök az utcára, hogy éhínségben vagy proletár betegségben pusztulj el. Lerázhatod összes gondjaidat, csak akarnod kell! Helyzeted pedig oly mértékben javul, a minőben szervezkedél.

Tehát be a szervezetbe! Még ma! Ne várj holnapig, mert vétekel családod, embertársad és önmagad ellen.

Fegyvered, a "Népakarat"-ot, pedig terjeszd munkástársaid között, hogy nemcsak a mint napilap terjeszse a tudományt és a szabadság tanait azok között, kik nem látogathatják szervezeteinket vagy lakóhelyükön még nincs szervezet.

*) A kérdés jelen állását és a legutolsó stuttgarti nemzetközi kongresszus minden ízében szocialisztikus határozatát már többször idéztük. A szerk.

Egyről másról.

A REFORM-PÁRTOK TÖRTENETEBŐL. HENRY GEORGE ÉS A SINGLE TAX MOZGALOM. KISEBB RÖVID ÉLETŰ POLGÁRI PÁRTOK. AZ ANTI-AL-KOHOLIZMUS PÁRTJA. A KNIGHTS OF LABOR POLITIKAI RE-FLEXE. MIÉRT NEM ÉLHETNEK MEG A REFORMPÁRTOK A RÉGI KONZERVATÍV PÁRTOK MEL-LETT? MIÉRT ÉLHET A FORRADALMI MUNKÁSPÁRT?

Az amerikai polgári pártokról megemlékezve láttuk, miképpen szorított ki a két nagy párt: a republikánus és a demokrata minden polgári konkurenciát. Ugyanazt a fejlődést látjuk itt a politikai téren, mint a gazdaságban, a különböző érdekek versenyre kelnek egymással, az erősebbek a gyengébbeket leverik, a legerősebbek pedig trustokat alkotnak. Nem is ok nélkül hasonlítjuk trustokhoz a konzervatív pártokat, mert nemcsak óriási tőkékkel rendelkeznek, nemcsak monopolizálják a piacot, hanem szükség esetében harmadik versenytárs ellenében szöveteznek is, hogy azt lehetlenné tegyék.

Egyikét-másikat ezen harmadik pártoknak, melyek egy-egy réteg gazdasági érdekei felzárva, már megemlégtünk, így szólottunk a populistákról, a kisparaszt és kispolgári demokrácia képviselőiről, kik People's Party néven elév vesztélyes konkurenciát csináltak a konzervatív pártoknak, míg le nem törtek s feloszlásuk jelenlegi stádiumába nem kerültek.

A People's Partynek hatalmas támasza volt a Henry George által alakított Single-Tax Club Ez is a függetlenségi nyilatkozat tekintélye mögé rejtőzve, kijelenti, miképp véleménye szerint minden ember egyformán jogosult "mindannak használatára és mindabban való részesedésre, amit isten teremtett és az a közösség melynek ő része, az általános haladással és fejlődéssel elért."

Ezt a haladást és fejlődést, különösen pedig a népesség számának emelkedését, a természetben és a javak kicsérelésében létrejött tökéletesbítéseket és az általános társadalmi, politikai és szellemi fejlődést George és iskolája úgy tekintti, mint oly tényezőket, melyek mind a földtulajdonos hasznára vannak, melyek által az profitját, a földjáraadékat szaporítja. Ezek a tények vezetnek egyszersmind a közösség számára előnyösen felhasználható földek fölött való spekulációra is, akképp, hogy a magát a földet nem is művelik, hanem annak jövőendő értékelésére spekulálnak.

Ennek és következményeinek számtalan társadalmi baj okozójának megszüntetését a földhöz való szabad hozzáféréstől várják, olyképpen, hogy a föld monopolizálóját földjáraadé adó formájában kényszerítsék arra, hogy a földjéből eredő tiszta jövedelmet, melyet a közhasznától elvon, térítse vissza, minden más adót pedig szüntessenek be.

Ezen társadalmi reformot azonban ők maguk sem tartják elégtetőnek, amint egy előharcosuk meg is jegyezte, de a végső gyógyszer, melyet ajánlanak: "Free competition with monopoly removed", a monopolok által nem akadályozott szabad verseny.

Ime típusa a reform pártnak, annak összes rövidlátásaival. A következményben: a földspekulációban látja az okot és annak megszüntetésére törekszik s ugyanakkor fenn akarja tartani a végső okot: a kapitalizmust nagyra növelő szabad versenyt, nem látva, hogy ép a szabad verseny az, mely monopolokra vezet, utóbbit úgy akarja megszüntetni, hogy az előbbi s vele a kapitalizmust fenntartja.

Egy német tudós érdekes listát állított össze a nagy amerikai pártokkal időnként konkurráló harmadik polgári politikai csoportokkákkal, melyeket egy-egy kor érdekei, vagy egy-egy népcsoport szükségletei támasztottak fel, hogy hamarosan kimuljanak, megfojtva a konzervatív pártok által. Ezen alapítások között a legnevezetesebbek ezek:

Az 1830-ban alakult úgynevezett Anti Masonic Party, mely alakulását egy páholybeli testvér homályos eltűnésének köszönhetette, ki-ről azt mesélték, hogy előbbi "testvérei" ölték meg. Miután némi ellenet kellett a titkos társaságokkal szemben, rövid, néhány év alatt kimúlt.

1840-ben felbukkant az Abolitionist, később Liberty Party, illetve Free Soilers nevezetű párt, mely polgámi, soknépszerű és rabszolgaság ellen harcolt. Az 50-es években feloszlott, mint a buborék, hogy a republikánus pártban olvadjon fel.

A hazafiak is párttá tömörültek 1834-ben Native American Party név alatt, azzal a programmal, hogy nem amerikaiakat közhivatalokból kizárjanak, csak New York, Philadelphia és néhány városban akadt talajra s mihamar

megszűnik, hogy "Know-nothings" pártja néven ismét feltámadjon, mely elnevezés alatt több szerencsével működtek. Ez az új elnevezés onnan eredt, hogy a pártiak — mely félig-meddig titkos társaság volt — tagjai minden szervezetükre vonatkozó kérdésre azzal tartoztak felelni, hogy "I know nothing", nem tudok semmit. Miután különböző államoknak különböző hivatalnokokat adott, csendesen elszunnyadt az Urban.

A következők még most is élő pártok közé tartozik a Prohibition Party, melynek programja az alkoholizmus elleni küzdelem a birodalomban, államban és községben.

Az alkoholizmus elleni küzdelmet ma már minden öntudatos munkás a saját és osztálya érdekében is nélkülözhetetlennek tartja céljai elérése szempontjából, mint minden társadalmi kihatású kérdést, ezt is a tudomány megvilágításában tanulmányozza s az e kérdéshez való egyedül és ésszerű magatartást: a szesz italoktól való teljes tartózkodást olyan tényezőnek fogja tekinteni, mely az osztályharcot számára megkönnyíti, az osztálytudatot benne növeli s így e kérdés a munkásságnak és önképzés nagyfontosságú kérdése lévén, azt megfelelőképpen fogja gazdasági szervezeteiben propagálni. Nem fog azonban kizárólag arra szorítkozni, hogy valamit ne tegyen s erre a nemtevésre másokkal is szervezkedni, mint azt a Prohibition Party teszi s nem vallási okokból, mint amilyenekre az az örökkévaló isten névben hivatkozik, hanem azon természettudományi megismerés alapján, hogy az alkohol mérge, mely kis mennyiségben is ártalmas az egyéneknek, az osztálynak s az átorökös révén a jövő nemzedéknek egyaránt.

Nem volna teljes a politikai pártokról szóló vázlatunk, ha kihagynánk az úgynevezett Green-back Party-t, mely 1874-ben alakulva, eredetileg értékpapír-reformokat követelt, bankjegyek bevonását, államjegyek általános fizetési eszközé tételét stb. 1877-ben azonban az eredetileg farmerokból és kisiparosokból álló párt, erős támaszt nyert a munkások részéről és mihamar a Greenback Labor Party nevet nyerte. Mint ilyen, szavazatai rohamosan emelkednek, hogy mihamar ismét elgyöngöljön s mint önálló párt teljesen megszűnjék. 1886-ban a "Knights of Labor" nevű munkásszervezet Union Labor Party néven fel akarja támasztani, de minden élesztési kísérlet hiába való volt.

Ez volt a reform-pártok sorsa Amerikában. Ez a változatos sorozat eléggé bizonyítja, hogy valamint gazdasági téren nem lehetséges semminemű közvetítés, semminemű megalkuvás a jelenlegi társadalom két téren: tőke és munka között, azonképpen politikai téren is hiábavaló minden szociálreformatori próbálkozás.

A politikai élet hű vissza tükröződése a gazdasági erőifejtésnek és ez a tükrözött mutatja, hogy itt Amerikában csak két politikai irányzat kell, hogy megküzdjön egymással, az egyik a kapitalizmus politikája, a burzsoa osztálypolitika, a másik a munkásság politikája, a proletár osztálypolitika s miként gazdasági téren ez a fejlődés irányja, hogy az iparilag szervezett tömegek vegyék fel a harcot a szervezett töke ellenében, azonképpen politikai téren is minden közvetítő reformpárt megszüntetésével az osztályharc megalkuvást nem ismerő politikája fogja csatáit vívni a tőkés osztály trustjével, a konzervatív kapitalista pártokkal s folyik a harc egyik téren, csak úgy, mint a másikon, mignem "birtokunkba vesszük s megtartjuk azt, amit munkánkkal termelünk" s ennek arányos elosztását politikai diktatúránkkal biztosítjuk.

L. G.

FIGYELEM!

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:

Editor, Népakarat. 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:

Név

Szám és utca

Város

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség

516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Europába	12 korona.
Egyes szám ára	2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

516 East 6th Street, New York, N. Y.

ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.

A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2cEntered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, March 27, 1908

TARLOZÁS.

A BUTASÁG VÁMSZEDŐI.

A passai magyarokról már többször emlékezünk meg lapunk hasábjain. Nem akarva ismétlésekbe bocsátkozni, nem akarjuk újból lefesteni az ottani szegényes állapotokat. Mi már elégszer rámutattunk az eszközökre, melyeknek alkalmazásával a viszonyokat némileg is javíthatják volna. De hiába! Az ingyenélőknek buta s magával tehetetlen tömegre van szükségük. S a butitást ők valóban mesterien értik.

Néhány hóval ebből lapunk utján megtudtunk a jó passaiakat, hogy hamis a Krisztusuk. Azóta eltűnt a jobboldali isteni és ma már ott díszelg a 3-ik utcán az új Megváltó. Hetyke legény az újabbik, valóságos magyar típus. Beillenek vöfélynek bármely somogyeyei lakodalmas házhöz. Kár, hogy hajdon fővel van, jól állna neki egy kis pörge kalap, no meg a kezébe egy mogyorófa pálcá.

Büszkék is most az atyafiak. Dicsérik a papjukat, aki megmutatta a gaz szocialistáknak, hogy nem a régi Krisztus az oka a nyomorúságnak. Mert ime itt az új, az ifjú, deli és — semmi változás.

Persze, persze! Az öreg Krisztussal a hátán az öreg csuhást is utnak kellett volna bocsájtani!

Sok a munkanélküli Passaicon. Ilyenkor a persely nem igen telik. Stola-jövedelmek ritkulnak. A fiatal szerelmek nem mernek egybekelni, az anyák nem szülnék; ha igen, akkor meg nem kerül keresztelőre. A temetőnek nagyon ócskák e szűk világban.

Csoda-e ezek után, ha a főtisztelendő ur egy kis mellékeset után néz. Mert az ő gymora még böjt idején is megköveteli a csirkepaprikást, az importált balatonmellekét és nem éppen ellensége a különféle szórakozásoknak sem.

Ilyen körülmények között megszületik a "Hajnal", hogy sötétséget terjesszen az amurgy is nagyon sötét lelkek között.

Ha valamely élelpar szerkesztője volnék, minden kommentár nélkül az egész "Hajnal"-t le nyomtatnám. De különben is érdemes volna a megörökítésre, hadd látnak meg mennél többen, hogy mily szegény papjuk van a passai magyar rom. katolikusoknak.

De lássuk a "Hajnal"-t.
A "Hajnal" zászloját az "emlékezés meleg hullámai bontották ki".

Milyen ez a zászló?
"Régi zászló. Híres zászló! Királyi zászló. Rudját Jeruzsálemben ácsolták. Puha gyolcsát arimatea József vette. (Csak nem az Ehrenfeld store-jében? Szedőgyerek.) Vasszegeit a Golgothán verték be dúrva poroszok. Keresztjét nem öntötték fénylő arányból. Illatos koszorú nem fontak köréje. A fájadalom-töviskoronájából illesztették össze. A guny tiskekoszoruját aggatták rá. És mégis tündöklőbb a legnagyobb királyi koronánál. Pompázóbb a koszorúja a legkínzóbb tündérekétnél.

Ezzel a zászlóval kopogtatunk be lelkek kis kapuján (Nyisd ki az erszényed!) amerikai magyar hittestvéreink. Kitűződ-e az üdvösség zászlaját kedvelnek hajlékára?

Majd kérdi: "Mi a panaszod?"
De nem kell elcsüggedni, csak cselekedj a következőképen:

"Kövesd e zászlót. Nyomában elcsúszik az alacsony. Ez a széplétlen zászló maga — a bíborpiros hajnal."

Hova vezet ez a "menynek magas boltozatán, hasadó hajnalnak kárpitján" lobogó zászló?
"Jó uton vezet. A szent kereszt országútján. A templomba vezet, a hitközségbe vezet, a papodhoz vezet. (Ez a fontos.) A gyóntató-széke, az ur asztalához vezet. És ezen az uton a hajnali pirban égő lélekkel — hazavezet".

Tehát amerikai magyar hittestvére, ha e dicsőséges zászló alatt haza akarsz jutni, meg akarsz tisztulni minden bűnötől, küldj 1, azaz egy dollárt a papnak.

De jól vigyázzatok a címzésre, nehogy a dollár eltévedjen.

A "Hajnal"-nak e zászlós beharangozójára megnyílnak a vénaaszonyok lelkeinek kiskapui, pityeregnek az üdvösség zászlajának árnyékában, előkerülnek a keservesen összekuporgatott dollárok és meg merje valaki azt mondani a tisztelendő urnak, hogy gazdasági válság van Amerikában. Hekubába se veszi, az ő ipara még mindig prosperál.

De jön még a-utyára dé! A csuhásokra is beköszönt a krízis. És ők érzik ezt mint macska az esőt. Gyűjtenek a rossz időkre, mind mellékfoglalkozás után néz. A mckeesporti, a south betlehem, a passai csuhások felcsaptak új ság szerkesztőnek. Szép hivatas ez annak, aki az igazság, a felvilágosítás terjesztésének áldozza fel tehetségét; de ocsmány üzérkedés azok részéről, kik a lélek rabszolgaságának, a butaságnak emelnek oltárokat.

Egyebekben Messerschmiedt urnak új zlethez sok szerencsét kíván Róna.

"Meddig bögtök még a hon nevében?"

Se vége, se hossza a butitáknak, mely majd a kereszt jégében, majd a háromszínű lobogó alatt tűnik fel, de folyik, folyik szakadatlanul és tartani fog mindaddig, míg csak az öndatára ébredt munkásság el nem söpri mindazt, az ő filléire spekuláló, az ő verjeteikért marakodó személtap, mely kárteknony hazugságaival itt is, ott is utját állja annak, hogy a proletár tisztán lássa a maga helyzetét és az utat, amelyet követnie kell.

Csak a közelmúltban emlékezünk meg róla, hogy egy új papilap vetette ki hálóját a magyar munkásságra és ezuttal ismét önnünk kell munkástársainkat egy új veszedelemtől, mely változatosság kedvéért a hazafiság aláarcba bujva leskelődik a szegény, munka nélkül nyomorgó, a kapitalizmus elleni küzdelmében kifáradt, papoktól és hazafiaktól megbénított agyu magyar munkásra. Még nem volt elég a butitásból, még nem volt elég a hazugságból, még kevés volt a munkások fosztogatása, még maradt egy sátorak való hely, honnan a hazafiságot áruoló zöldes kofa öltögetheti nyelvét a valláson és hazafiságon felülálló általános munkásérdekekre.

Nem egyszer idéztük e helyen azt a kitűző mondatot, hogy "a hazafiság a gazemberek utolsó menedéke". Vajjon már ennyire van az új polgári hetilap szerkesztője?

Mert, hogy egyik szavamot a másikba ne öltsem, sietek megemlékezni arról, az amerikai magyarságra nézve állítólag nagyjelentőségű eseményről, hogy új kótára szedve hallgathatja a hazaszeretet régi, elcsépett, fülserőten hamis nótáját, új verkin huzza a régi dallamot, a régi, kikopott lantos, a hazafiság prostituáltja, — Rudnyánszky ur, a koszorus költő. Ez az új eléggé ismert alakja ennek a rovatnak, mert bár eddig (ő tudja miért) szerényen a homályban maradt s csak néha, sutyomban merészkedett napvilágra, mégis ő volt az, aki hazafiságot bögtök zenekarában az első hegedűt játszotta.

Most, hogy ugylátszik — minden elvült, R. ur nyiltan megjelenik és kilép "harminc éves írói és költői pályája legszebb emlékeire" (senki sem merjen itt egy némely váltókra gondolni), fogadván, hogy lapja az irodalmi jó-izlés, a szellemi önállóság, a pártatlan igazmondás újságja lesz s hogy abban "hazugság, személyeskedés, izléstelenység megjeleni sohasem fog".

S ugyanaz a szám mindjárt hémszeg a hazugságtól, személyeskedéstől és izléstelenstől.

Avagy mi más, mint izléstelenység és a legundokabb személyeskedés folytonos előteretése az ő harminc éves pályájának s az ily otromba kijelentések, mint ez:

"Ha a szem a lélek tükré, akkor az A. H. első száma egyszerre háromszázhatvanötzet betűben híven tükrözi vissza a lelkeket." (Hol itt a "szem")?

S ugyanott a népnevelő, az izlésfinomító gentlemant adva, gondosan kerülgeti harminc-éves pályájának homályos pontjait.

Avagy kell-e izléstelenbbs személyeskedés, mint amelylyel ez a lap mindenkinek, Björnson-tól Kristóffig nekiront, aki igazat mer írni a magyar közélet posványairól. Persze, hogy nekiront, kénytelen vele, mert az ily sötét alakok csak úgy tudnak megélni, ha a zavarosban halásznak és ezért természetesen találjuk, hogy így ír, de hogy még hivalkodik vele és magasztalja — ennyit meg R. urnak sem lehet elnézni.

Nem foglalkoznánk ennek az urnak a személyével (igazán nem érdemes rá), csak hogy ő nem egyes ember, ő típus, típus annak az "írói gárdá"-nak, amely hazulról megszökve, itt a purifikátor szerepében tetszeleg magának

és sebeit mutogatva híní szét a hazafias masz-lagot.

A magyar munkás természetesen az, akire a legnagyobb mértékben számít a koszorus s miközben leereszkedő vállvergetéssel biztosítja "munkásbarátait" jóindulatáról, maszlagképen munkát helyez kilátásba annak, aki a lap munkásszélvényeit kivágja, vagyis a lapot megveszi.

Munkát, ebben a kritikus időben, amikor bennszülött öreg unio-munkások csapatostul járkálnak hónapok óta munka nélkül, akkor "remél" ő az A. H. olvasói révén munkát szerezni a kivándorolt magyarságnak.

Am ezt ő nem nevezi hazugságnak, valamint az önmagasztalást bizonyára nem nevezi izléstelenstégnak és az igazmondóknak kiosztogott rugásokat nem nevezi személyeskedésnek.

Ha már ily különbözők a felfogásaink jó izlés és személyeskedés dolgában, hadd ismételjük meg egy kérdést, melyet ő bizonyára nagy mértékben izléstelennek fog tartani. Ily hazafias érdemek és erények dacára miért jött ki ő kitűző férfiu e csunya országba? Miért? Miért?

Négyülés Racine Wisconsinban.

Folyó hó 15-én a Milwaukee-i szocialista önképző egylet nyilvános négyülést rendezett Racine Wisconsinban. Ugyanis folyó hó 7-én tartott gyűlésünkön elhatároztuk, hogy a magyarlakta városokban Wisconsin államban négyüléseket fogunk rendezni. Ezen határozatból kifolyólag Pieber Antal és Oprics János elvtársakat f. hó 8-án szervezetünk megbízásából, kiküldöttük Racine-be, hogy az ott lakó magyarok között házi agitációt folytassanak. Ezen megbízatás, tekintve, hogy ott jobbra oly elemek lagnak, akiknek elvünk még idáig Hekuba volt, szép eredménnyel végződött, mert elvtársaink uttor munkája lehetségessé tette, az ottani magyarokkal érintkezést folytatni és így f. hó 15-én az első szocialista gyűlést megtarthatuk ha ha nem is sikerült rögtön szervezetet alakítanunk, de azért elértük azt, hogy a gyűlés nagyon szépen volt látogtatva és a hallgatóság figyelmét szónokaink leköltötték, amennyiben mindvégig a legnagyobb rend és csendben hallgatták az előadotkat és azt a benyomást lehetett szerezni, hogy szavaink tereményen talajra hullottak.

Az alábbiakban számonlunk itt be a gyűlés lefolyásától.

Dél előtt 10 órakor a milwaukeei szervezet megbízásából Löwy Ámin, Horváth Lajos, Weininger Vince és Braunfeld Sándor elvtársakból álló 4 tagu bizottság érkezett meg fent nevezett városban. Alig, hogy leszállottunk a villamosról, rögtön egy Galló nevezetű munkástársunk lakására mentünk, akik leve értesítettünk jövetelünkéről. Weininger és Horváth elvtársak rögtön nyakukba vették a város és a delután félkettőkor termet szereztek és a hallgatóságot összehozták. Már egy óra után gyülekezni kezdett a nép, úgy hogy pontban két órakor már zsufolva volt a kis terem melyet béreltünk. Lehetett körülbelül 100 férfi és nő együtt, midőn Braunfeld Sándor elvtárs a gyűlést megnyitotta. Braunfeld elvtárs szép beszéd kíséretében változó jövetelünk célját. Beszédé láthatólag jó hatással volt az összegyűlt magyar munkásságra. Braunfeld elvtárs azután a szót Löwy elvtársnak adta át, aki beszédét azzal kezdte, hogy éppen ma hatvan éve, hogy apánk fegyvert fogtak a szabadság, egyenlőség és testvériség hangzatos jelszavaiért. És a mai szabadság, egyenlőség és testvériségünk abban áll Magyarországon, hogy a munkásosztály kénytelen ugyszólván megszökni a szabadnak csufolt Magyarországból. Továbbá bemutatta, hogy igenis van szabadság a mánásoknak, a földbirtokosoknak és uszörösoknak; szóval a heréknek. De a népet csendőrszurony, végrehajtó, tolonckosint utján ismertetik meg a szabadsággal. A falusi baktortól kezdve egész a belügyminiszterig mindenki ellensége a népnek. Beszédé további folyamán az amerikai viszonyokra tért át a szónok, bemutatva, hogy biz a munkás itt is csak továbbra rabszolga. De ha a munkásosztály helyzetét javítani akar, akkor csakis a szervezkedés által érhető el egy jobb és szebb jövő. A több mint másfél óraig tartó beszéd jó hatással volt a jelenlévőkre. Különösen mikor a szónok a mai gazdasági válság okait fejtegette. A beszéd befejeztével egyesek a vallásra és több efeléle nézve intéztek kérdést, amelyekre a legnagyobb meglepedést keltett válaszokat adtak.

Beszélt még Horváth és Weininger elvtárs; előbbi a sajtóról, utóbbi pedig szervezkedésre hívta fel a munkásságot. Dacára annak, hogy bennünket arra intettek, hogy vigyázzunk, ne beszéljünk szocializmusról Racine-be, mert meg fognak bennünket verni — a jóslat nem teljesült be, hanem ellenkezőleg az a reményünk, hogy mire a szervező elvtárs ide fog érkezni, egy előre felszántot talajra fog találni, melyet könnyű lesz megművelni.

Tudósító.

ELVTÁRSAK!
TERJESSZÉK ÉS VEGYÉTEK A
"NÉPAKARAT"-OT!

ÉRTÉK ÉS MUNKA.

Az érték nem egyéb, mint emberi munka. Ez az igazság a legszorosabb összefüggésben áll az elméleti szocializmussal: elég ok tehát arra, hogy a polgári tudomány a leghatározottabban állást foglaljon ellene. A polgári tudomány inkább lemond a gazdasági összefüggéseket felismeréséről, semmint hogy oly igazságokat ismerjen el, mely végső következményeiben minden esetre — amint azt később látni fogjuk — egész biztonsággal a szocializmushoz vezet.

Amit a polgári közgazdaságtan mind a mai napig értéknek ellen felhozott, az nem más, mint a dolgok látszatja. Valóban, ha olyasvalakit kérdeznék meg, aki még nem foglalozott gazdaságtannal, hogy tulajdonképpen mit is ért "érték" alatt, ugy ez minden habozás nélkül az árak árát fogja megnevezni. Ezzel nem találja el nagyon a valóságot, de azért attól nem valami nagyon távolodik el. Ha az illetőt tovább kérdezzük, hogy mi határozza meg az érték magasságát, ugy az illető még korántsem fog zavarba jutni a felelet miatt. Hiszen a mindennapi tapasztalat mutatja, hogy az ember aszerint hajlandó többet vagy kevesebbet adni bizonyos árukért, hogy milyen hasznosságot tulajdonít nekik. A vevő részéről tehát egész nyilvánvalóan az egyéni becslés határozza meg az ár értékét. Ezzel szemben áll az elárúító követelése. Azt már mindenki tudja, hogy az elárúító egyéni becslése nem tisztára szabad, a körülményektől független valami. Mindenki hallott már valamit a bevásárlási árakról és a megfelelő hasznról; viszont mindenki tudja, vagy legalább azt hiszi, hogy tudja, hogy az elárúító önkényesen szabja meg az árak árát, hogy egy és ugyanazon árut az egyik vevőnek olcsóbban, a másiknak drágábban adja el. Azt hiszik tehát, hogy a vevőnek és eladónak ezen egyéni becslésből származó versengése szabja meg az árakat. Hogy a dolognak tudományos mázat adjanak, elnevezik ezt "a kereslet és kínálat törvényének" és ezzel "látszólag megmagyarázták az árak értékét, teljesen kielégítették a kíváncsiságot.

Ez azonban, mint már említettük, csupán a dolgok látszatja. A dolgok mélyebbreható megfigyelése mellett ez a magyarázat nem állja meg a helyét. Itt is tapasztalhatjuk, amit eddig minden tudománytól tapasztaltak, hogy tudniillik a dolgok a valóságban csaknem mindig más mlyenek, mint amilyenek az első pillanatra látszanak.

Nem fog ártani, ha ezt egy oly tudományból vett példával fogjuk bizonyítani, ahol ezen összefüggések különösen szembeötlők: a csillagászatból vett példával.

Ha oly ember figyel meg az égboltozatot, kinek nincs semmi csillagászati előtűdása, ugy az illető eleinte valószínűleg csak azt fogja észrevenni, hogy a nap és a hold mozognak. Ugy tűnik fel neki, mintha a többi csillagok állnának. A földről azt fogja hinni, hogy az teljesen mozdulatlan. Ez azonban csupán a dolgok első látszatja. Ha az illető kissé behatóbban fogja vizsgálni az égboltozatot, már is észre fogja venni, hogy néhány más csillag is (bolygó) ide-oda vándorol az égen. Ha még pontosabban vizsgálja, azt fogja észre venni, hogy minden huszonnégy órában az egész égboltozat megfordul egyszer a föld körül. Amde a megfigyelés egyre újabb felismerésre vezet. Később észreveszi, hogy az álló csillagok nincsenek minden éjjel ugyanazon a helyen; egy fél év mulva egészen más csillagok vannak ott. Ezután, ismét a régi csillagok kezdenek visszatérni. Végre észreveszi emberünk, hogy ezen állócsillag-rendszer közepete a nap helye is megváltozik.

Mennyire eltávolodtunk a dolgok első látszatától! Eleinte azt hittük, hogy a nap és a hold kivételével minden teljesen nyugvó állapotban van. Pontosabb megfigyelés azt mutatta, hogy az egész égboltozat telve van élettel, mozgással. Csupán a föld marad fejedelmi örök nyugvásban ezen végtelen nyüzsgés közepette.

Ma már azt is tudjuk, hogy ez is csak csalfa látszat. Senki nem látta még, a legelősebb távcsövekkel sem lehetett megfigyelni, mindennek dacára, mindnyáján meg vagyunk róla győződve, hogy a föld nem áll egy helyben, hanem sokféle mozgást végez.

Hogyan jutottak a csillagászok ezen felfedezéshez? Miért nem elégedtek meg azzal, amit a látszat nyújtott? Hogyan jöttek arra a gondolatra, hogy a dolgok a valóságban egészen másmilyenek, mint ahogyan szemükkel ötlenek? — Nagyon egyszerűen. A csillagászati kutatások további folyamán a világegyetemben oly jelenségekre bukkantak, melyeket általánosságban nem lehetett összeegyeztetni az egy helyben álló földdel; míg ellenben ezen jelenlégek nagyon egyszerűnek és természetesnek tűntek fel, mihielyt feltették, hogy a föld nem áll egy helyben. Az emberiség nem jutott egykönnyen ehez a felfedezéshez. Évezredek óta ragaszkodott a dolgok hamis látszatához. Egyre bonyolultabb világrendszereket eszelt ki, hogy meg tudja magyarázni, amit látott; de hiába volt minden fáradsága, míg fel nem fedezte az egész világegyetem kulcsát, a föld mozgásának ismertetését.

Ugyanez áll minden tudományra, ugyanez áll a közgazdaságtanra is.

Magától értetődik, hogy a közgazdasági kutatások eleinte azt tartották helyesnek, amit lát-

tak, azaz ők is azt hitték, hogy az érték az egyéni becsléstől függ. De a közgazdasági kutatások további folyamán oly általánosságok mutatkoztak, melyeket ugy általánosságok természetét behatóbban, vizsgálják meg. Mi e vizsgálódások eredményét akarjuk megismerni. Az embert valóban számalom fogja el, ha látja, hogy mint vesződik a polgári tudomány; egyre bonyolultabb rendszereket eszel ki, hogy a hamis nézeteket valami uton-módon megmentsse és a valósággal összhangzásba hozza.

A látszat, mint mondtuk, az, hogy valamely ár értékének magassága a vevő és eladó egyéni becslése után igazodik. Kézenfekvő dolog, hogy az ember annál többet hajlandó adni valamely áruért, minél jobban veheti hasznát, minél nagyobb szüksége van rá. Az elárúító, nem természetesen érdekében áll, hogy a vevő ezen hajlandóságát alaposan kihasználja; ennek következtében azt várhatná az ember, hogy az árak annál drágábbak, minél sűrűsebben van rájuk szükség, minél szükségesebbek az emberre. Az ár értékének hasznosságuk után kellene igazodni.

Ez azonban semmiestre sem áll. Hasonlítunk össze például az élelmi szereket, a butort és a gyémántot. A legnagyobb szükségünk az élelmi szerekre van, nélkülük el sem lehetünk; kevésbé sűrűsen van szükségünk a butorokra; a gyémánt fényűzési cikk, melyet egészen jól és szívesen nélkülözhetünk. Ha már most az árak szükségességének foka után igazodnák azok értéke, akkor az élelmi szerek megfizethetetlenek volnának, a butort épp csak hogy meg tudnánk fizetni, míg a gyémántot jóformán ingyen kaphatnánk meg. A valóságban tudvalevőleg éppen megfordított a viszony. Ez nem az egyedüli, sőt még nem is a legfontosabb oka a tényeknek, melyek az érték magasságát meghatározó látszólagos okokkal meg nem egyezik. Mi ezt csak azért említjük fel, mert a lehető legvilágosabban mutatja, hogy az áru használati értéke (hasznossága) semmiképen sem befolyásolja döntően annak cseereértékét (árát); továbbá azért, mert megkönnyíti az átmenetet a dolgok valódi felismerésére.

A régi, hamis nézetek védelmezői ugyanis kétségkívül ki fognak kelni ezen példa miatt. A kereslet és kínálat törvénye eltorzításának fogják tartani. Ez a törvény — így fogják ellenvenni — nem állítja, hogy valamely ár után való abszolút szükséglet határozza meg annak árát, hanem csak azt állítja, hogy a szükséglet és a kínálat egymáshoz való viszonyát határozza meg. Fenti példánkra alkalmazva, ezt így kell értünk: ha a gyémánt után való szükséglet magában véve nagyon csekély is, de a kínálat aránytalanul csekélyebb. Noha gyémántra kevés szükség van: de még sokkal kevesebbet kínálnak eladásra. A szükséglet tehát még mindig nagyobb, mint a kínálat, ezért oly drága a gyémánt. Az élelmi szerekkel épp ellenkezőleg vagyunk. Természetesen igaz, hogy az élelmi szerekre óriási nagy szükség van, de óriási mennyiségben kínálják is eladásra, ugy hogy a szükséglet és a kínálat közötti viszony sokkal elfogadhatóbb, mint azt a gyémántnál látjuk; innen van azután, hogy az ára is elfogadhatóbb.

A kereslet és kínálat törvénye azonban éppen azt nem tudja megmagyarázni, aminek a magyarázatát kérjük. Ha ugy fogjuk is fel a kereslet és kínálat törvényét, ahogy azt itt körvonalaztuk, azaz ha szigorú és egyedül helyes értelmezést tartjuk is szem előtt, ugy ez, — még a törvény védelmezőinek felfogása szerint is — csupán az ár értékének ingadozását (azaz amit általánosságban az ár áranak nevezünk) magyarázza meg és nem magát az értéket.

Nézzük csak a mondottakat közelebbről. Különbséget tettünk az ár és az érték között. Tény az, hogy nincs ár, melyet tartósan egy áron adnának el. Ez oly egyszerű valami, amit mindenki tapasztalhatól tud. Az ár ugy valamivel többbe, vagy valamivel kevesebbe kerül. Az árak ezen ingadozása nem tisztára a kereslet és kínálat váltakozó viszonyából ered. Pontosabb megfigyelések (melyekre e helyen nem térhetünk ki bővebben, mert tárgyunktól messze elvezetne, azt mutatják, hogy a kereslet és kínálat ingadozása nem annyira az áringadozásoknak az oka, hanem inkább valami mélyben fekvő tündet. A kereslet és kínálat (azaz váltakozások) mit sem magyaráznak meg; maguknak is magyarázatra van szükségük. Azt azonban semmiestre sem akarjuk elvitatni, hogy a kereslet és kínálat ingadozása szintén befolyásolja az árakat.

De még mindig csak az árak ingadozásáról hallottunk valamit, magukról az árakról még semmit. Egy számmal dolgozó példa igazolja ezt: egy arany karkötő 50 koronába kerül. Ha az ékszerésznek sok ily karkötőjük van és szükségük van arra, hogy megszabaduljanak tőlük, ugy bizonyára néhány koronával olcsóbban fogják a karkötőket adni, például 47 vagy 46 koronáért. Ha ellenkezőleg nagy a karkötők utáni kereslet, ugy az ékszerészek fel fogják használni az alkalmat és 55, 60, sőt 70 koronát fognak bezebelni egy-egy karkötőért.

Már az a példa is mutatja, hogy mily keveset értünk el, ha a karkötők árát a kereslet és kínálat törvényével akarjuk megmagyarázni. Azonnal felmerül a kérdés, mi határozza meg a

EGYLETI HIREK

Felhívom azon szervezeteket, melyeknek a könyvkereskedéssel szemben tartozásaik vannak, hogy f. hó végéig okvetlen leszámolni sziveskedjenek.

Gonda, könyvkereskedő.

Felszólítom mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kiknél még naptár van, hogy az eladottakkal haladéktalanul számoljanak el.

Gonda, könyvkereskedő.

Értesítem a II-ik osztály tagjait, hogy f. hó 28-án nem tartunk összejövetelt, miután az I-ső osztály mulatságát tartja az "Árpád-Hall"-ban. Legközelebbi gyűlésünk április hó 4-én lesz, melyről osztályunk tagjait ezúton értesítem.

II. oszt. titkára.

Az Elizabethport-i Szoc. Munkás Szerv. f. hó 28-án, szombaton, a Szentimrey Hallban, 463 E. Jersey St. alatti helyiségében negyedévi közgyűlést tartja. Felkérem a szervezet tagjait hogy pontosan megjelenjenek, mivel a kongresszus indítványok és a küldöttek választása is napirenden lesz.

V. oszt. titkára.

Az Allegheny Szoc. Munkás Szerv. f. hó 28-án, szombaton, este 8 órakor, a szervezet helyiségében rendkívüli ülést tart. Felhívom a szervezet tagjait, hogy okvetlen megjelenjen sziveskedjenek, tekintettel a fontos napirendre: 1. Az alapszabályok tárgyalása. 2. A kongresszus küldött választása és indítványok benyújtása. 3. A tervbe vett mulatság előkészületei. A választmány nevében:

Gyékis, titkár.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya 1908. március 28-án, szombaton, az Oravetz-féle Árpád-Hall nagyertermében (431 E. 6th St.), rendezendő műsorról és világpóstával egybekötött KEDÉLYES ESTÉLYT rendez.

Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj 20c.

Az Am. Magy. Szoc. Munk. Szöv. III. oszt. (Brooklyn), 1908. március 28-án, egyleti helyiségében, 5 Boerum Street, a Népakarat javára PIPA (FÉRFI) ESTÉLYT rendez.

Belépjegy 10c. Kezdeté este 8 órakor.

A Milwaukee-i Magyar Szocialista Önképző és Dalkör, 1908. április hó 5-én (vasárnap), d. u. 3-kor, a Freie Gemeinde Hallban (262 4th St.), Színelőadás és táncal egybekötött mulatságot rendez. Színr kerül közkívánatra másodsor:

A CIGÁNY.

Belépti díj személyenként 15c. Tizenkét éven aluli gyermekek nem fizetnek.

OSZTÁLYOK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat, kik a távollásig folytán nem képviselhetik magukat személyesen a kongresszuson, hogy ne személyeket, hanem a következő osztályokat szőlítsák fel fel, hogy küldötteket ajánljanak részükre: I., II., III. és V. osztály. A VI. oszt. bejelentette, hogy mindazok, kik megbízatást elfogadnak, már le vannak foglalva, ennél fogva nem ajánlhatnak senkit.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSÁK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezetű körükben óhajtnak, hogy levelezéseiket a következő címre küldjék: M. Somogyi, c.o. M. Spitzer, 1439 So. 3rd St., St. Louis, Mo.

LAPUNK MEGBIZOTTAL.

New York, N. Y. Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3339 W. 96th St. Brooklyn, N. Y. Maudula Sándor, 358 E. 14th St. E. Pittsburg és környéke, L. Stéger, P. O. B. 385 Schenectady, N. Y. Tóth Lajos 109 7th Ave. Passaic, N. J. Bujaky János 14 Grand St. Garfield Newark, N. J. Róna D. 138 Boyden St. St. Louis, H. Horváth, 339 E. 12th St. Elizabethport, N. J. A. Gál 257 Livingston St. Barberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis. L. Horváth 619-3rd St. San Francisco, B. Fischer 833 McAllister St. Philadelphia, Pa. Freacel 916 Randal St. Buffalo, N. Y. J. Popovics, 394 Tonawanda St. McKeesport Pa. Debrécsny B. 143-2nd St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somers ett St. Springfield, Ill. Szivós János 305 N. 7th St. Cincinnati, G. John Juhász 1941 Central Ave. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Hartford, Conn. Lynn és Boston, Czapp István 4 Selsbee Chicago, Ill. Nagy, 27 Irving Ave. Newark, C. Turcsán Pál. Diverson, Ill. Jankó István. Erie, Pa. Tóth Béla 548 W. 19th St. Oakland és vidéke, Cal. M. Kleu, 516 18th Street Oakland, Cal. Peoria, Ill. J. Takács 625 Fishgate St. Columbus, O. J. Jergsits, 255-2nd St. Alleghany, Pa. H. Gyékis, 908 East St. North Tonawanda, N. J. Ch. Mayer, 229 Frederika St. Ezekon kívül az egyes szervezetek által megválasztott ajtóbiztosági tagok fel vannak hatalmazva előzetes felvenni és átnyújtani.

KIADÓHIVATALI ÜZENETEK.

Nyugtázások térszúke miatt lapunk 27. számában közöltetnek.

Felszólítjuk mindazon lapkezelőket, kik a felvett előfizetési összeget még nem küldték be, hogy azt mielőbb küldjék be.

Lapkezelők figyelmébe ajánljuk a nyugtázást figyelemmel kísérni és az esetleg téves nyugtázást azonnal bejelenteni.

Előfizetők figyelmébe! Gyakori eset, hogy lakást változtatnak és nem jelentik be azonnal új lakcímüket, miáltal a lap kézbesítése lehetetlen. Azért felszólítjuk mindazokat, a kik lakást változtatnak, hogy haladéktalanul jeleentsék be új lakcímüket, hozzáátve az előbbi címet is, mert ellenkező esetben a pontos kézbesítésért nem vállalunk felelősséget.

Előfordul, hogy az elvtársak beküldik a lap előfizetési díját és nem értesítenek a pontos címről, hogy a lap hová küldendő. Ezért felkérjük az elvtársakat, hogy a pénz elküldésénél értesítsenek a pontos címről, hogy a lap küldése akadályt ne szenvedjen.

CÉLOK ÉS ESZKÖZÖK

A tudományos szocializmus tanításai.

Írta: BOLGÁR ELEK

ÁRA 10 CENT.

A Népakarat NYOMDA

elvállal mindennemű nyomtatványokat a legzsébb kivitelben a legolcsóbb árakért.

516 E. 6th St., New York.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a kiadóhivatal.)

Nehéz munka

után rövid időben sem lesznek rheumatikus és meg-hüléstől eredő fájdalmai, ha kéznél fog tartani egy üveg

Dr. RICHTER-féle

Anchor Pain Expeller

és azzal a fájó testrészeket bedörzsöli. Ezen elismert régi német házi-orvosság hatása felülmúlhatatlan. 35 év óta sikerrel használják. Védjegyünk, a "Horgony" minden üvegben rajta van, amely valódi. Egy kis üveg ára 25 és 50 cent bármely gyógyszerárban, vagy pedig az alanti cégnél.

F. AD. RICHTER & CO. 215 PEARL STREET NEW YORK.

TELEPHONE 3172 ORCHARD. ÁRPÁD SZÁLLODA ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St. New York. Magyar kuglizó.

Uj Saloonuk NEWARKON van ORAVETZ ES LITVANYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J. TELEPHONE 1421 R.

Mindkét üzletben honfitársink kellemes otthont találnak. Magyar konyha. Importált italok. A leg-különböző friss sörök. Szép termek alkalmas gyűlésekre, lakodalmakra és mindenféle ünnepélyekre. Minden szombat és vasárnap magyar zene. Szép és tiszta szobák bármely időben kaphatók. Bel- és külföldi politikai és élelapok.

Dr. S. Goldman

egyetlen HAZAI MAGYAR ORVOS volt orvos, és kir. kórházasorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz Telephone P. & A. Main 888.

Gyógyít mindenféle gyomorfájás betegségeket. Titkos mód-én férfi betegségeket gy. orvos és biztosan a legesélyesebb sikert ér-nyel. Nem csupán hamburgot, nem kült országot utat-vel, hanem az egész világot, hogy azt kernek töl. Nem hirdet-áro-kezelést és hasonló bizonyítványokat. Minden betegségi-va bizalmasan forduljanak dr. S. Goldman-hoz. Iradoárak: Naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig

TELEPHONE 2782 PLAZA. Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 61. és 62. utca között N. Y.

Elvállal mindennemű mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elkészítését. — Menny-aszovni koszoruk nagy vá-lasztékban. Vidéki megren-delés pontosan eszközöltetik.

DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK. Hajj vagy vasuti jegyet vásárolni az összes vonalakra - pinet kifizetni vagy közgyűjti dolgok gyors elintézésére a leggyorsabb és a legbizalmasabb fordultni

JOS. POKORNY 227 Ave. A, New York

KÉRJEN ARJEGYZÉKET importált hazai cimbalnok, citerák és más hangszerekről, kották és iskolákrol, olvasókönyvekről, pipákrol és zene-kről és az összes népszimfonékról. Küldjön 2 centes bélyeget árjegyzékért.

„SZABADSÁG” vendégio és étterem NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ES KÁVÉHAZ GYÜLÉSTEREM.

Kitűnő valódi magyar fajborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kiadó szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZÓ 52-54 Second St., Passaic, N. J.

Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számrá. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órá-jában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

TAUB VILMOS magyar órá és ókszerész. Mindennemű hazai órák és aranyeműk javítását jóállás mellett elvégli. Készletben tart hazai és amerikai órákat, éksze-reket és egyleti jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javítá-sokat pontosan teljesítik. Szolid árak.

31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK. Mindennemű LATSZEREK rak táron Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

Abelowitz A. Mindenféle phono-graphok és hangszerek Legnagyobb választék magyar rekordokban. Kérjen árjegyzéket. 132 St. Marks Place, (8th St.) NEW YORK. Telefon 2929 Orchard. Alapított 1900.

J. BRAUN magyar vendéglő Mindenféle hazai italok kaphatók. A szocialista munkásság kedvelt vendéglője. 1500 S 3rd St., St. Louis, Mo.

„HUNGARIA” elsőrendű magyar Saloon és vendéglő 263 Ninth St. San Francisco cor. Clementine St.

Bor és Sör csarnok, izletes magyar éte-lek és italok minden időben kaphatók. Kitűnő biliard terem, a San Francisco-i magyarság kedvelt találkozó helye. A magyar munkásság pártfogását kéri ERDÉLYI A., tulajdonos.

„ATTILA HALL” 523 E. 6th St. New York. FISCHER JÓZSEF, tulajdonos.

Magyar Bor és Sör Csarnok. Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

Egy cseppet a házba egy igaz mértékkel mért, fél gallonos korsó jo WHISKEY vagy BRANDY egy hónapig is eltart. Ládába csomagoltan az ország bármely részébe elküldöm saját felelősségemre 1.50-ért H. J. FRIEDMANN szeszital kereskedő 1175 IRAND AVE. CHICAGO, ILL.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterem. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA KITŰNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitűnő italok. Kitűnő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarok Szocialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

Katolín János FÉNYKÉPÉSZ 3616 N. Broadway, St. Louis Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 órától este 8-ig rendelkezésünkre KÉSBŐB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegy-képek 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását.

A. GRÜSSMANN MOSÓ-INTÉZETE 788 E. 9th St. N. Y. Alkalmosak és készen házhoz szállít

MAGER LÁSZLÓ MAGYAR étterem és kávéház 3729 S. Halsted St. CHICAGO, ILL. A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye Jó ételek. — Tiszta szobák. — Felvilágosítással szívesen szolgálok. Az elvt. pártfogását kérem.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. a „Népakarat” szerkesztőségével szemben.

Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajó-nál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étek. — Hazai biliard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

HAJÓJEGYET VASÁROLNI-PENYKÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGTÁNY. KISS EMIL NEW YORK, 107 SECOND AVE. TITKÁR AJÁNLÓKÉNT

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzsallító és váltó-intézet Fűzlet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját háza.

PERNYÉK a legolcsóbban és leghat-nyosabban küld az O-házba. Plus be-veket bármely hazai bankba kénye-ás végett elhelyeznek és a beér-veket rövid időn belül kiborítom. Nemkülönb az O-házban, áras-nál, takarékpénztárnál, vagy mag-nyest irodám utján díjtalanul kiborítom csupán a szükségesleg meghatároz-tiltásaitól az utazók személyesen kü-ldött a hajóhoz. O-házból kü-szatok vagy oda szállítotok. OKIRATOK szakszerűen, a tör-vények megfelelőleg állítanak ki és konzultálnak, a tör-vények jogi, hagyaték, katonai, telekkönyvi, nemkülönb le-zaí sommiá perekben és bármely más ügyvédi dolgokban úg-rok. Minden ügyben, úgy mint eddig, ezertal is a legnagyobb pontosságot ígerek. UTBAIGAZÍTÁSSAL, táncszal és felvilágosítással III. GYEN kézzel és szívesen szolgálók.

Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Weislang Jakob MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA— 722-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis. A magyarok kedvelt találkozó helye.

PLAVECZKY A. magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvenc találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS „ODRÁSZ” 516 E. 6th Street, New York.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oaklnd, Ca

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. O és D között New York

Ügyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és budapesti klinikán főbába volt, sok évig gyakorlat utána tanácsot és segélyt nyújt mindenben, 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

L. gkedveltebb és legnépszerűbb Magyar Gyógyszerár a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszerár a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és iteni receptek elkészítésére nagygyű-nyű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el. Hgyal importált szerek. Júnó paszta, Akacia, Lillom, Margit cremenk, Lillom, Schibuszki arcken-Gocok-Lillom, Speck és Dr. Gross-féle szappan. Baha Lujza és Poudre Boquet stb. Hölgyor. Kallodout Brillantine tubusan. Továbbá Purgó, Maria Celli gyomorcsépek. Importált csukamáj olaj, fehér fenyő szörp és párisi kézfőnyomó. Egri víz, sóbát szesz. Dr. Kaposy-féle hajóvesztő 50c. 3 üveg \$1.50. China vasbor 70c. 3 üveg \$2. — Öv- és kötszerek nagy választékban. Postal rendeléseket azonnal tel-tesítik a pénz előlege beküldése mellett.

Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajó-nál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étek. — Hazai biliard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.